

Първата парична операция на банката е била извършена на 6 юний 1879 г. На тази дата банката е получила отъ софийското санджакско казначейство сумата отъ 8.697.043.⁰⁷ лв., отъ които 2 мил. за капиталъ на банката, а остатъка отъ 6.697.043.⁰⁷ лв. за въ кредитъ на държавата по текущата ѝ безлихвена смѣтка при банката. Нъ и слѣдъ това, поради не-назначаване на сконтовъ комитетъ, банката не е работила още цѣль мѣсець : първата заемна операция (срѣщу залогъ) на сума 1500 л. е станала на 17 августъ 1879 г., а първата сконтова на сума 13.620 л. — на 18 септемврий.

По-нататкъ ние ще се занимаемъ съ анализа на операциитъ на Българската Народна Банка за първитъ нѣколко години слѣдъ основанието ѝ; а сега нека видимъ, що е ставало около нея, какви нови проекти сж се прѣдлагали за реформирането ѝ. И наистина, още не започнала дѣйствие, още не приложенъ уставътъ на банката отъ 1879 г., ето че се е заговорило за неговото отмиѣнение. Идеята за това произхождала отъ руски капиталисти. Както е извѣстно, капиталътъ търси приложение; а банковото и строително (желѣзопѣтно) дѣло, както и експлоатацията на екстрактивнитъ индустрии, особено пѣкъ кога бждатъ поставени на концесионни начала, винаги сж прѣдставлявали съблзнителна примамка за капиталиста. А руското оржие бѣше създадо въ България почвата за такива прѣдприятия. Извѣстнитъ руски капиталисти Гинсбергъ и Поляковъ (първиятъ богатъ банкеръ, а вториятъ прѣдприемачъ) първи устрѣмиха взоръ къмъ освободената съ руско оржие земя и поискаха да въртятъ търговия въ България. Тѣхнитъ прѣдставители, г. г. Утинъ и Черни не закѣснѣха да се озсватъ въ България и да прѣд-вѣятъ своитъ проекти прѣдъ българския князь и неговото правителство. Прѣдложенията на рускитъ кжци Гинсбергъ и Поляковъ сж се свеждзли къмъ тѣзи двѣ нѣща:

1. Проектъ за създаване на една Народна Банка и

2. Привилегия на тѣзи двѣ кжци по изучване на желѣзния пѣтъ София-Русе съ нарочна резерва, че никому другиму нѣма да се позволи да изучава сжщата линия прѣди да свѣршатъ концесионеритъ.⁸⁾

Тѣзи проекти сж били разгледани въ Министерския Съвѣтъ на първото българско министерство (Бурмовъ-Балабановъ-Начевичъ) въ засѣданието му на 9 юлий 1879 г., сир. слѣдъ 4 дни отъ съставянето на това министерство.

Впечатлѣнието на българскитъ министри, както разказва анонимниятъ авторъ на брошурата „Тайнитъ причини на българския въпросъ“, е било твърдѣ печално. Чрѣзъ проектъ на Утинъ за Народна Банка сж се изтръгвали отъ държавата за въ полза на едно частно прѣдприятие редъ отстъпки и привилегии, като наприм. привилегията за издаване на банкноти въ продължение на единъ периодъ отъ 40 год. Между това въ естественото желание да угоди на високитъ руски лица, отъ които г. г. Утинъ и Черни сж били снабдени съ рекомандации, князь Александъръ силно е настоявалъ прѣдъ министритъ да приематъ прѣдложението на Утинъ и Черни, до като прѣдизвикалъ г. М. Балабановъ да каже: „Но оставете ни поне да прочетемъ и поразмислимъ върху тази хартия; не ни туряйте по този начинъ ножътъ на шията.“⁹⁾

Слѣдъ разискването на тѣзи прѣдложения Министерския Съвѣтъ е вземалъ рѣшение да запази за по-послѣ изучването на проекта за банката, а отъ

⁸⁾ Вж. анонимната брошура „Тайнитъ причини на българския въпросъ“, прѣ-велъ отъ френски С. И. Т., София, 1888 г., стр. 14.

⁹⁾ Ibidem, стр. 18.

